
Obsah

Zoznam obrázkov.....	8
Zoznam tabuliek	10
Zoznam symbolov a skratiek.....	11
Slovník termínov.....	12
Úvod	16
1 Systém opatrení na zaistenie BOZP	17
1.1 Legislatívne opatrenia.....	17
1.2 Sociálne opatrenia	18
1.3 Ekonomické opatrenia	18
1.4 Organizačné opatrenia	19
1.5 Výchovo-vzdelávacie opatrenia.....	19
1.6 Zdravotno-hygienické opatrenia	20
1.7 Opatrenia na zaistenie bezpečnosti technických zariadení, technológií a objektov	20
2 Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci	21
2.1 Opatrenia na zaistenie BOZP v predvýrobe.....	21
2.2 Povinnosti zamestnávateľa.....	21
2.3 Povinnosť zamestnávateľa informovať zamestnancov	23
2.4 Rekondičné pobyty	24
2.5 Práva zamestnanca	24
3 Posudzovanie rizík pri práci	25
3.1 Metódy na analyzovanie ohrozenia a odhadovanie rizika	25
3.1.1 Formy hodnotenia rizík.....	26
3.2 Komplexná metóda posúdenia rizík robotníckych profesií	27
3.2.1 Identifikácia nebezpečenstiev a ohrození	27
3.2.2 Ohodnotenie rizika	28
3.3 Príprava na posudzovanie rizík pri práci.....	29
3.3.1 Stanovenie účelu, pre ktorý sa analýza vykonáva	30
3.3.2 Stanovenie stratégie posudzovania rizík a časového plánu	30
3.3.3 Výber osôb pre posudzovanie rizík.....	30
3.3.4 Zabezpečenie informácií pre hodnotiteľov.....	30
3.4 Výber posudzovaného systému.....	31
3.4.1 Identifikácia nebezpečenstva	31
3.4.2 Identifikácia ohrození	32
3.5 Posúdenie splnenia požiadaviek záväzných predpisov a noriem	32
3.6 Hodnotenie rizika.....	33
3.6.1 Akceptovateľné riziko	34
3.7 Bodová metóda hodnotenia rizík	35
3.7.1 Pravdepodobnosť vzniku nežiaducej udalosti, nehody	35

3.7.2	Dôsledok prípadnej nežiaducej udalosti, nehody	36
3.7.3	Určenie hodnoty rizika	37
3.7.4	Posúdenie bezpečnosti systému	38
3.8	Opatrenia na zníženie alebo odstránenie rizika	39
3.8.1	Metóda priority ochranných opatrení.....	39
3.8.2	Metóda prispôsobenia parametrov rizík a rizikových faktorov	40
3.8.3	Stanovenie priorít pri prijímaní opatrení	40
3.9	Normy v oblasti bezpečnosti a posudzovania rizík	40
3.9.1	STN EN 292-1: Bezpečnosť strojných zariadení – Základné termíny, všeobecné zásady navrhovania (ENV 1070: 1993 Názvoslovie),(1991).....	40
3.9.2	STN EN ISO 14 121 - Bezpečnosť strojov, princípy posudzovania rizika	42
3.9.3	STN 01 0380 Manažérstvo rizika (AS/NZS 4360:1999), (marec 2003)	45
3.10	Prehľad ďalších metód určovania rizika	49
3.11	Všeobecné zásady posudzovania rizík	49
4	Pracovné úrazy	51
4.1	Vymedzenie pracovného úrazu.....	52
4.1.1	Činnosť vykonávaná na príkaz nadriadeného	52
4.1.2	Pracovné cesty.....	52
4.1.3	Ostatné činnosti na pracovisku, nesúvisiace s plnením pracovných úloh ...	53
4.1.4	Cesta do zamestnania a späť.....	53
4.2	Hlásenie pracovného úrazu.....	54
4.3	Evidencia a registrácia pracovných úrazov	55
4.4	Druhy pracovných úrazov.....	56
4.5	Klasifikácia zdrojov a príčin úrazov	56
4.6	Choroby z povolania	57
4.6.1	Formy choroby z povolania	58
4.6.2	Spôsob hlásenia choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania	58
4.6.3	Spôsob registrácie a evidencie choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania	59
5	Inšpekcia práce	60
5.1	Miesto výkonu inšpekcie práce	60
5.2	Orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce	61
5.2.1	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	61
5.2.2	Národný inšpektorát práce	61
5.2.3	Inšpektorát práce	62
5.3	Inšpektor práce	64
5.4	Správne delikty	65
6	Bezpečnosť technických zariadení.....	67
6.1	Základné legislatívne požiadavky Európskej únie	67

6.1.1	Smernica 89/655/EHS	67
6.1.2	Smernica 98/37/ES	68
6.2	Overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení	68
6.3	Posudzovanie zhody	69
6.3.1	Značky zhody	70
6.3.2	Legislatíva platná pre oblasť posudzovania zhody	71
6.4	Inšpekcia technických zariadení	72
7	Vyhradené technické zariadenia	74
7.1	Vyhradené technické zariadenia tlakové	74
7.2	Vyhradené technické zariadenia zdvíhacie	74
7.3	Vyhradené technické zariadenia elektrické	75
7.4	Vyhradené technické zariadenia plynové	75
8	Bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci	77
8.1	Požiadavky na bezpečnostné a zdravotné označenie pri práci	77
8.2	Typy označenia	78
8.3	Farba bezpečnostného označenia	78
8.4	Značky	79
8.4.1	Zákazové značky	80
8.4.2	Výstražné značky	80
8.4.3	Príkazové značky	81
8.4.4	Značky pre núdzový východ, únikové cesty a prvú pomoc	82
8.4.5	Značky protipožiarnej ochrany	83
8.4.6	Označovanie nádob a potrubí	84
8.4.7	Označovanie prekážok a nebezpečných miest	84
8.4.8	Označovanie komunikácií	85
8.4.9	Svetelné označenie	85
8.4.10	Akustické signály	86
8.4.11	Slovná komunikácia	86
8.4.12	Ručné signály	87
9	Osobné ochranné pracovné prostriedky	89
9.1	Druhy osobných ochranných pracovných prostriedkov	89
9.2	Nebezpečenstvá ohrozujúce bezpečnosť a zdravie zamestnancov	93
9.3	Práce, pri ktorých sa poskytujú osobné ochranné pracovné prostriedky	94
9.4	Požiadavky na vlastnosti a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov	95
10	Chemické faktory	97
10.1	Povinnosti zamestnávateľa na pracoviskách s chemickými faktormi	97
10.1.1	Všeobecné zásady prevencie rizika	98
10.1.2	Ochranné a preventívne opatrenia	98
10.1.3	Opatrenia pri haváriách a mimoriadnych situáciách	100

10.1.4 Špecifické ochranné a preventívne opatrenia pri skladovaní veľmi jedovatých látok a prípravkov a jedovatých látok a prípravkov	100
10.2 Informovanie zamestnancov	101
10.3 Prevádzkový poriadok	102
10.4 Zdravotný dohľad pre zamestnancov exponovaných chemickým faktorom....	102
11 Biologické faktory	103
11.1 Práce s biologickými faktormi	103
11.2 Klasifikácia biologických faktorov	103
11.2.1 Baktérie	104
11.2.2 Vírusy	105
11.2.3 Parazity	106
11.2.4 Huby (plesne)	107
11.2.5 Prióny.....	108
11.3 Povinnosti zamestnávateľa pri prácach s biologickými faktormi.....	109
11.4 Znižovanie rizika	109
11.5 Zdravotný dohľad pri práci.....	110
12 Práca s bremenami	111
12.1 Základné informácie z anatómie, fyziológie a patológie chrbtice.....	111
12.2 Povinnosti zamestnávateľa	112
12.3 Rizikové faktory pri práci s bremenami.....	113
12.3.1 Vlastnosti bremena	113
12.3.2 Fyzická námaha	113
12.3.3 Pracovné prostredie	113
12.3.4 Pracovná činnosť	113
12.3.5 Individuálne rizikové faktory	114
12.4 Opatrenia na zníženie rizika	114
12.5 Správne manipulačné techniky pri práci s bremenami.....	115
12.5.1 Zdvíhanie	115
12.5.2 Manipulácia pomocou mechanizmov - dopravných vozíkov	117
12.6 Používanie OOPP pri práci s bremenami.....	118
12.7 Metóda hodnotenia fyzického zaťaženia pri cyklickej manipulácii s bremenami (NIOSH Lifting Index)	118
13 Práca so zobrazovacími jednotkami	121
13.1 Zobrazovacia jednotka	121
13.2 Povinnosti zamestnávateľa na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami	121
13.3 Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacou jednotkou	122
13.4 Požiadavky na obrazovku	122
13.5 Požiadavky na klávesnicu	123
13.6 Požiadavky na pracovný stôl alebo pracovnú plochu	126

13.7 Požiadavky na pracovné sedadlo.....	126
13.8 Priestorové požiadavky.....	126
13.9 Požiadavky na osvetlenie.....	126
13.10 Hluk.....	127
13.11 Požiadavky na mikroklimatické podmienky	127
13.12 Neionizujúce žiarenie.....	128
13.13 Programové vybavenie	128
Zoznam použitej literatúry.....	129
Prílohy	134
Príloha A - Príklady nebezpečenstiev	135
Príloha B - Zoznam ohrození	138
Príloha C – Vzor záznamu o registrovanom pracovnom úraze	144
Príloha D - Hlásenie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania ...	146
Príloha E - Zoznam chorôb z povolania.....	148
Príloha F - Zoznam prác, pri ktorých sa poskytujú OOPP	151